

JOSEP LLADÓ i PASCUAL

La festa major d'estiu

Tothom sap —perquè s'ha dit i repetit moltes vegades— que la nostra actual Festa Major d'estiu té el seu origen en l'antic aplec de Sant Domènec.

Antany els aplecs sovintejaven; no hi havia poble amb capella, ermita o santuari que no tingués el seu. La gent hi acudia per devoció al sant o a la maredeu que s'hi venerava, però també perquè era lloc de trobada amb amics i coneguts de poblacions veïnes, motiu de gatzara i fontades suculentos i, pel jovent, possibilitats de trobar parella o, si més no, ocasió de ballarugues.

A vegades, per arribar-hi, la gent havia de fer un llarg recorregut a peu o, els més grans, amb carros o tartanes. Els que més solien freqüentar els argentonins —a part els propis de Sant Miquel del Cros, Nostra Senyora del Viver i Sant Jaume de Traïà— eren els de Santa Quitèria, a La Roca del Vallès; el de la Verge del Corredor, a Canyamars; el de Sant Llop a Dosrius; el de Sant Martí de Mata, a Mataró; el de Santa Elena d'Agell, a Cabrera; el de la Mare de Déu de la Cisa, a Premià de Dalt... però, sens dubte, el més esperat per propis i estranys era el nostre de Sant Domènec.

La devoció argentonina pel sant protector de les aigües ve de lluny, probablement es remunta al segle XVII, arran del vot que el poble assumí en imprecicar els favors del sant en el decurs d'una greu epidèmia, que assolà el vint per cent de la població catalana i de la qual, pel que sembla, Argentonà en resultà mínimament perjudicada.

des dels orígens fins a l'any 1950

Tradicionalment, any rere any, s'ha anat renovant aquell vot del poble i la benedicció de l'aigua que, al dir de la gent, en aquest dia tenia la virtut de curar les febres palúdiques, així com malalties i dolors de tota mena. Tothom que venia a l'aplec procurava beure'n i emportar-se'n, i això donà lloc que els terrissaires de Mataró, principalment, però també d'altres indrets, vinguessin a vendre la seva producció de càntirs, i s'establí així una mena de fira o mercat, que anà desapareixent en el decurs del segle XIX i que ressorgí l'any 1951 per iniciativa dels "Amics d'Argentonà", constituint, avui, un dels trets més característics de la nostra Festa Major.

Per tot el que hem dit i per tenir Sant Domènec altar propi en l'església parroquial, on es venerava i encara es venera, i no en cap santuari dels afores, l'aplec era distint a tots els altres de la rodalia. Si bé no hi mancava la gatzara pròpia d'aquesta mena de festes i els foranis es lliuraven a costellades i arrossades, gaudint de la frescor de les aigües de qualsevol de les nostres nombroses fonts i de l'ombra amable d'una vegetació frondosa, l'ofici solemne —en el decurs del qual era renovat el vot de poble— i la processó fins la font pública —on s'hi efectuava la benedicció de les aigües— conferien a

aquesta diada un caire molt distint al característic dels aplecs, adquirint des de mitjan segle XIX, el propi d'una festa major. Deuria influir-hi també, segurament, la presència dels "senyors", la gent de pro de Barcelona i Mataró que cada any, des de la descoberta de les propietats medicinals d'algunes de les nostres deus, acudien, cada estiu en major nombre, a "prendre les aigües" a la nostra vila.

Amb tot, però, la festa de Sant Domènec no tenia pas el reconeixement oficial. Les autoritats civils del poble s'hi mantenien al marge. L'any 1895 refusaren la invitació dels administradors de la festa a assistir a l'ofici i a la processó al·legant "no ser costumbrer la assistència de la Corporación en aquells actos", tot i que ho feien ben complaguts a l'ofici de Sant Julià i a les processons de Dijous Sant, de Corpus i del Sagrat Cor. El dia 4 d'agost de 1897 l'Ajuntament celebrà sessió ordinària amb tota normalitat, mostrant així el seu

ALFONS GÜELL

desinterès per la festa que celebra-
va el poble. Cada any els adminis-
tradors de la Festa Major de Sant
Julia rebien una subvenció de
trenta pessetes "para mayor luci-
miento de la propia fiesta y

amb tanta lluminària i tants
miralls; amb tanta americana i
colls emmidonats; amb tants ves-
tits nous; amb tanta calor i tanta
suor... En la ressenya de la festa de
l'any 1893 el cronista de *Lo Cas-
tell de Burriach* ressalta que en el
ball de l'envelat (que llavors s'aixe-
cava a la plaça de l'Església) "les
noyas de la Vila lluien bonichs
vestits clars de Ciutat y guants o
mitenes en sa majoria; la colonia
forastera asistí i ballà en lo entoldat;
y lo jovent vestia trajo negre o fosch,
sense guants".

na, ja que era costum que les noies
hi estrenessin el vestit.

També és de principis del
segle passat la introducció de les
sardanes en el programa de festes
i, anys després, també hi serien
incloses les competicions esporti-
ves: el futbol, des de l'any 1923, i
el ciclisme, vers el 1935.

No tinc constància que durant
la Guerra Civil tingués lloc cap
acte que recordés, de prop o de
lluny, la Festa Major; res d'estra-
nyar tenint com tenia aquella un
origen clarament religiós.

El 1939, en cessar les hostili-
tats, fou represa la Festa Major de
Sant Domènec, però el record de-
solador de la guerra recent i la cri-
si material i psicològica que depri-
mia el país no era massa propícia
per al ressorgiment de la Festa
Major genuïna, nostrada, que tot-
hom remembrava. Aquelles dels
anys quaranta, descolorides, tant
podien ésser les nostres com les de
qualsevol poble de la geografia
hispana. Només la benedicció de
l'aigua les entroncava amb l'aplec
de Sant Domènec ancestral.

No fou fins a l'any 1951 que
el programa d'actes canvià radical-
ment per oferir-nos ja les caracte-
rístiques de l'actual, amb les natu-
rals variacions que en el decurs
d'aquests cinquanta anys puguin
haver-se produït.

Però això ja és una altra
història.

L'any 1895 les autoritats refusaren la
invitació dels administradors de
la festa de sant Domènec a assistir a
l'ofici i a la processó al·legant
"no ser costumbre la asistencia de la
Corporación en aquellos actos"

siguiendo la cos-
tumbre de los
años anteriores,
con cargo a los
fondos municipa-
les". No consta
enlloc que
fossin tan afavo-
rits els actes de
Sant Domènec.

No és fins
l'any 1898 que
veiem denomi-

nada en els llibres oficials Festa
Major aquesta diada que ara ens
ocupa. Consta així en una diligen-
cia del dia 4 d'agost d'aquell any:
"En este dia no se ha podido cele-
brar sesión ordinaria de primera
convocatoria en atención, tal vez,
a ser hoy, mañana y pasado la Fies-
ta Mayor de este pueblo". Aquest
"tal vez" resulta ben significatiu.

Malgrat tot, la festa era lluï-
díssima i un sol dia ja resultava
insuficient per a donar cabuda a
l'extens programa que entre vila-
tans i estiuejants organitzaven.
Entre altres actes hi havia elevació
de globus, concurs de coloms mis-
satgers, focs d'artifici i, sobretot,
els balls de l'envelat; aquell enve-
lat tan esperat durant tot l'any,

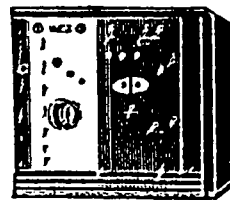
Des de tombant de segle l'A-
juntament anirà prenent cartes en
el joc. Així veiem com l'any 1911
el cronista de *Lo Castell de Bur-
riach* (núm. 2 de la 2a època), l'ar-
gentoní Josep D. Bellalta, en res-
senyar la Festa Major, dedica tres
llargues pàgines a descriure la visi-
ta de "lo digníssim i actiu diputat
á Corts per aquest districte D.
Pere de Maristany" i una dotzena
escassa de línies a la resta dels
actes de tres dies de festa, ço que
demostra com, a mans del Con-
sistori, la Festa Major esdevindria
una eina propagandística pel par-
tit del cacic de torn.

És a principis del segle XX que
pren relleu la sessió de ball denomi-
nada "la dansa", que tenia lloc a la
una del migdia i que, malgrat ésser
més breu que les altres d'aquests
dies, era esperada amb il·lusió per la
joventut, principalment la femeni-

Mossèn Cinto Verdaguer
cant. Dr. Samsó
Tel.: 93 797 12 49

Plaça de Vendre,
parada 3
Tel.: 93 797 03 62

SUPERNETEJA
EN SEC
ANTI-CATIFES
PELL

CARRER GRAN, 23-TEL.7970703

ARGENTONA